

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 23.01.1960, sp. zn. Cz 442/59, ECLI:CZ:NS:1960:CZ.442.1959.1

Číslo: 60/1960

Právní věta: Podľa vládneho uznesenia z 10. apríla 1957, vydaného k zaisteniu jednotného postupu pri vymáhaní neprávom vyplatených čiastok príjmov z pracovného pomeru, zamestnávateľ nemôže požadovať na zamestnancovi vrátenie jednorazového náborového príspevku podľa smerníc Ministerstva pôdohospodárstva pre nábor pracovníkov do pôdohospodárstva, vydaných k vykonaniu vládneho uznesenia z 2. decembra 1954, ak zamestnancovi nebolo pri uzavretí pracovnej zmluvy vysvetlené, že ide o zmluvu k vykonaniu smerníc pre nábor pracovníkov do pôdohospodárstva a ak teda zamestnanec nevedel a ani podľa okolností nemohol predpokladať, že ide o čiastky omylom vyplatené.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 23.01.1960

Spisová značka: Cz 442/59

Číslo rozhodnutí: 60

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Pracovní poměr

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 60/1960 sb. rozh.

Podľa vládneho uznesenia z 10. apríla 1957, vydaného k zaisteniu jednotného postupu pri vymáhaní neprávom vyplatených čiastok príjmov z pracovného pomeru, zamestnávateľ nemôže požadovať na zamestnancovi vrátenie jednorazového náborového príspevku podľa smerníc Ministerstva pôdohospodárstva pre nábor pracovníkov do pôdohospodárstva, vydaných k vykonaniu vládneho uznesenia z 2. decembra 1954, ak zamestnancovi nebolo pri uzavretí pracovnej zmluvy vysvetlené, že ide o zmluvu k vykonaniu smerníc pre nábor pracovníkov do pôdohospodárstva a ak teda zamestnanec nevedel a ani podľa okolností nemohol predpokladať, že ide o čiastky omylom vyplatené.

(Rozhodnutie Najvyššieho súdu z 23. januára 1960, Cz 442/59).

Žalujúci národný podnik sa domáhal na žalovanej zaplata sumy 1000 Kčs s tým odôvodnením, že

nastúpila na základe pracovnej zmluvy uzavretej s pôdohospodárskym odborom rady ONV prácu u žalobcu v súvislosti s náborom pracovníkov do poľnohospodárstva a že jej preto bol vyplatený jednorázový náborový príspevok vo výške 1000 Kčs. Táto materiálna výhoda jej však neprináležala, nakoľko jej pracovná funkcia nebola uvedená medzi kategóriami, na ktoré sa vzťahovali Smernice Ministerstva pôdohospodárstva vydané k vykonaniu vládneho uznesenia z 2. decembra 1954, v dôsledku čoho sa žalovaná o túto sumu bezdôvodne obohatila.

Ľudový súd v Turč. Tepliciach žalobe vyhovel. Stotožnil sa s právnym názorom v žalobe uvedeným, že pracovná zmluva bola v tom bode neplatná podľa § 36 ods. 1 obč. zák., nakoľko je v odpore s citovanými smernicami, ktoré sú všeobecne záväzným právnym predpisom. Vzhľadom na to došiel súd k záveru, že sa žalovaná prijatím omylom vyplatenej sumy bezdôvodne obohatila a že je preto povinná tento preplatok vrátiť podľa § 360 a 361 obč. zák.

Krajský súd v Žiline rozsudok súdu prvej stolice potvrdil, a to z dôvodov uvedených v rozsudku súdu prvej stolice.

Najvyšší súd rozhodol na sťažnosť generálneho prokurátora, že rozsudkom krajského súdu bol porušený zákon.

Odôvodnenie

Základom pracovného pomeru medzi žalovanou a žalobcom bola pracovná zmluva, ktorú uzavrela písomne žalovaná zamestnankyňa s poľnohospodárskym odborom rady ONV v zastúpení poľnohospodárskej správy rady KNV, a to menom žalobcu.

Touto zmluvou sa zaviazala žalovaná, že nastúpi u žalobcu ako účtovníčka. Podľa zmluvy nastúpila túto prácu 1. februára 1955. Vedenie podniku sa zaviazalo, že jej poskytne jednorázový náborový príspevok. Ohľadom náborového príspevku sa žalovaná v zmluve zaviazala vrátiť tento príspevok, ak by do troch rokov po vstupe do zamestnania z vlastnej viny odišla z pôdohospodárstva, prípadne neabsolvovala poľnohospodársku majstrovskú školu. Zo zmluvy tiež neplynie, že by bola uzavretá k vykonaniu Smerníc pre nábor pracovníkov do poľnohospodárstva podľa vládneho uznesenia z 2. decembra 1954 (Ú. l. z r. 1954, str. 1267).

Súd predovšetkým nevychádzal z obsahu pracovnej zmluvy a nezisťoval, či a v ktorých bodoch žalovaná nesplnila záväzky zo zmluvy vyplývajúce, menovite, či predčasne z vlastnej viny neodišla z poľnohospodárstva, v dôsledku čoho by pravdaže vznikol žalobcovi nárok na vrátenie náborového príspevku.

Súd sa tiež nezaoberal otázkou, či žalovanej bolo pri uzavieraní zmluvy vysvetlené, že ide o zmluvu k vykonaniu smerníc pre nábor pracovníkov do poľnohospodárstva podľa vládneho uznesenia z 2. decembra 1954 a či si teda žalovaná bola alebo musela byť vedomá toho, že materiálne výhody zo zmluvy pre ňu vyplývajúce sú v rozpore s uvedenými smernicami. Toto zistenie bolo potrebné menovite so zreteľom na zásady, ktoré vláda stanovila uznesením z 10. apríla 1957 k zaisteniu jednotného postupu pri vymáhaní neprávom vyplatených čiastok príjmov z pracovného pomeru (porov. Oznámenie sekr. Štátnej mzdovej komisie, Ú. l. čiastka 39/1957 z 19. apríla 1957). Podľa citovaného uznesenia hospodárske, rozpočtové a ostatné organizácie majú požadovať vrátenie neprávom prijatých čiastok príjmov z pracovného pomeru len, ak vedel zamestnanec alebo ak musel predpokladať podľa okolností, že ide o čiastky omylom vyplatené, a to len najdlhšie za uplynulé tri roky. Tieto zásady majú byť použité aj na čiastky neprávom vyplatené pred vydaním tohto uznesenia, pokiaľ o nich už nebolo rozhodnuté súdom alebo dohodou účastníkov. Účelom citovaného uznesenia bolo potom zabrániť nepriaznivým dôsledkom spätného vymáhania neprávom prijatých čiastok z pracovného pomeru od dobromyseľných pracovníkov.

Bolo preto na mieste, aby sa súd zaoberal otázkou, či žalovaná vedela alebo musela predpokladať, že ide o sumy omylom vyplatené. Bolo to na mieste tým skôr, že zmluva bola uzavieraná s poľnohospodárskym odborom rady ONV menom žalobcou a že teda žalovaná sa mohla právom domnievať, že prislúbené nároky sú oprávnené.

Pokiaľ sa teda súd nezaoberal zisťovaním týchto okolností rozhodných pre správne a spravodlivé rozhodnutie, rozhodol na neúplnom skutkovom základe, čím sa dopustil chyby v konaní, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Porušil tak zákon v ustanoveniach § 1, § 59, § 88 a § 93 o. s. p. v spojení s ustanoveniami § § 360 a 361 obč. zák.